

Тия редове говорятъ ясно за проявения героизъмъ на борцитѣ, на чело съ тѣхния храбъръ воевода. Тѣ всички оставатъ вѣрни на клетвата си и на девиза „Свобода или смъртъ“!

Ето защо споменътъ за тоя безпримѣренъ подвигъ и за трагичния край на юнашката дружина продължава да живѣе въ народа и да вдъхновява поетитѣ:

„Скалитѣ йоще сж почервени,
Горитѣ йоще сж нажалени,
Душитѣ тамо и днеска бродятъ
На тѣзъ, що мрѣха зарадъ народътъ!
Хаджи Димитре, стани изъ гроба,
Повикай твойтѣ момци отбрани,
Кажи намъ твойтѣ дълбоки рани!
О вий долища, вий пушинаци,
Кжде денахте таквизъ юнаци?
Младежи буйни, сега станете
И ваща храбрость сами явете!*)

Тия вдъхновени слова на Иванъ Вазовъ сж писани още презъ 1876 г. Днесъ не е нужно взече да се зоватъ мъртвитѣ изъ гроба, за да засвидетелствуватъ своя подвигъ. Тѣхната сѣнка витае надъ българската земя и е дълбоко врѣзана въ българската душа. Въ време на една внушителна манифестация на събора на запаснитѣ подофицери въ София презъ 1935 г., авторътъ на тая студия се вгледа въ плакардата на подофицерската организация изъ сливения край. На нея художникъ изобразилъ планини, море, родни брѣгове и . . . тамъ нѣгде въ хоризонта, изъ недрата на Балкана, се издига сѣнката на Хаджи Димитъръ, която сѣкашъ изригва отъ земята съ вулканическа сила и се разраства, за да обхване навредъ цѣлия небосклонъ, дето тупти българско сърдце. Следъ плакардата, съ развѣни знамена, вървѣха въ стройни редове ветерани, които редъ години проявиха удивителна храбрость по бойнитѣ полета, за да бранятъ българското отечество . . . Да, духътъ на Хаджи Димитъръ наистина продължава да живѣе, и неговиятъ подвигъ на Бузлуджа не бѣ освенъ прелюдията на оная геройска епопея, която българскиятъ народъ записа съ кръвта си на Шипка, Сливница, Люле-Бургазъ, Одринъ. Тутраканъ, Дойранъ и пр. Духътъ на юнака продължава да живѣе въ чиличенитѣ гърди, които съ мощта на

*) Иванъ Вазовъ, въ стихотворението „Подълъ ли е българскиятъ народъ?“